JAK SIĘ UCZYĆ?

Warsztaty dla uczniów
Szkoła Podstawowa
Klasy 4–6

indywidualni.pl
edukacja dla efektów

© Copyright by LIBRUS, Katowice 2017
Autor: Małgorzata Taraszkiewicz

Temat: WSPÓŁPRACA ZAWSZE SIĘ OPŁACA

Cele:

- Wprowadzenie kontraktu i wspólnie ustalonych zasad.
- Wzmacnianie więzi grupowych i współpracy.
- Integracja grupy.

Potrzebne materiały:

- tablica lub flipchart
- duże arkusze papieru, taśma samoprzylepna, kredki, flamastry

Lista kart i załączników:

- plakat „Kontrakt”
- karta „A co Ty o tym myślisz?”

Czas: około 30 minut

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Uczniowie siadają w kręgu. Nauczyciel zaczyna od przedstawienia celu tej lekcji: *Dziś porozmawiamy o tym, jak razem ze sobą dobrze współpracować.*

2. Teraz nauczyciel prosi uczniów, aby powiedzieli, czy lubią razem przebywać, bawić się i uczyć (dyskusja spontaniczna).

3. Następnie nauczyciel pyta uczniów, co najbardziej przeszkadza we wspólnej zabawie lub nauce, kiedy robi się niemiło? Uczniowie spontanicznie wymieniają zachowania, które ich zdaniem nie sprzyjają dobrej atmosferze w grupie.

4. Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi – starając się zamienić opisy negatywne na reguły pozytywne (np. „nie lubię jak ktoś krzyczy” – zamienia na „mówimy do siebie spokojnie”; „nie lubię, kiedy ktoś pożycza rzeczy bez pytania” – zamienia na „zawsze pytam, czy mogę coś pożyczyć”). Ustalamy w ten sposób Kontrakt Dobrej Współpracy. Nauczyciel zapisuje kilka ważnych zasad (maksymalnie 7) na tablicy. Odczytuje je na głos i pyta, czy wszyscy się na to zgadzają. Plakat zostaje wywieszony na ścianie, każdy uczeń bierze flamaster i się na nim podpisuje.

5. Nauczyciel wyjaśnia, że ten Kontrakt będzie obowiązywał na wszystkich lekcjach. *Jeżeli pojawi się coś ważnego, to będzie można to później dopisać. A jak komuś się zdarzy naruszyć*

PRZEBIEG LEKCJI OBJAŚNIENIA:

Ad 1. Współpraca to także bardzo istotny temat do nauczenia się. Skąd uczniowie mają wiedzieć, na czym polega współpraca, jeśli nie nauczą się tego w szkole?

Ad 2. Już teraz mogą pojawić się wypowiedzi odnoszące się do kolejnego pytania. W tej sytuacji nauczyciel informuje, że na ten temat będziemy rozmawiać za chwilę.

Ad 3. Nauczyciel pilnuje, aby wypowiedzi dotyczyły tylko ZACHOWAŃ i nie miały charakteru „wycieczek osobistych”. Oceniamy zachowanie a nie osobę. Przykłady osobiste nauczyciel uogólnia w celu pokazania zachowań lub sytuacji. Wypowiedź brzmiącą „Jesteś głupi", nauczyciel zmienia na „Nie podoba mi się, kiedy ..."

Ad 4. Do redefinicji pozytywnej nauczyciel może także zaprosić uczniów. Podpisywanie Kontraktu jest bardzo ważne – pojawia się sytuacja psychologicznego zobowiązania. Oczywiście nie znaczy to, że od razu wszyscy będą się idealnie stosować do zasad wymienionych w Kontrakcie, ale od czegoś trzeba zacząć…
Nauczyciel może też przygotować karteczki z imionami uczniów, a uczniowie odrysowują swoje dłonie lub malują je farbami i stemplują plakat (przykładowy kontrakt Plakat 1).

Ad 5. Nauczyciel wyjaśnia zasady złamania Kontraktu w nieinwazyjny sposób. Każdemu może się zdarzyć naruszenie ustalonych zasad. Każdy ma także prawo do następnej „szansy”,

nasze zasady, to po prostu powie „przepraszam". Wszyscy się przecież uczymy!	ale powinien się starać poprawić.
6-7 **6.** Teraz nauczyciel zaprasza uczniów do wspólnego ćwiczenia pt. „Wspólny rysunek". Uczniowie dzielą się na 4–5-osobowe grupy. Każdy bierze kilka kredek lub flamastrów. Grupa dostaje dużą kartkę papieru (którą należy przymocować taśmą do podłogi lub ławki). Każdy na swojej części zaczyna rysować DOM. Po minucie – na znak nauczyciela – każdy uczeń przesuwa się do następnego rysunku domu i go uzupełnia. Po pełnej rundzie uczniowie mają jeszcze chwilę na uzupełnienie i zakończenie rysunków.	**Ad 6.** Wspólne rysowanie jest kolejną okazją do obserwacji uczniów pod kątem zachowań społecznych, współpracy, a także zdolności wizualno-przestrzennych i kreatywności.
2 **7.** Nauczyciel zaprasza uczniów, aby opowiedzieli, jak im się wspólnie pracowało, czy dobrze się czuli? Czy było przyjemnie razem coś tworzyć? Mogą teraz „przybić piątki" z pozostałymi autorami rysunku.	**Ad 7.** Nauczyciel zwraca uwagę, aby wypowiedzi uczniów miały charakter rzeczowy, bez „wycieczek osobistych". Uczymy uczniów wzajemnej ewaluacji, wyszukiwania dobrych stanów rzeczy, koncentrowania się na tym, co zostało zrobione dobrze, co nam się podoba. Należy podkreślać fakt, że do współpracy konieczna jest dobra, pozytywna komunikacja.
8. Nauczyciel zaprasza uczniów, aby obejrzeli wykonane rysunki i wskazali, co im się najbardziej podoba w rysunkach kolegów.	**Ad 8.** Omawianie wspólnych prac to kolejna okazja do podkreślenia korzyści wynikających ze wspólnej pracy oraz naszej różnorodności. Warto powiedzieć, że choć czasem współpraca nam nie wychodzi, to też jest to umiejętność, którą należy ćwiczyć. Jeśli wystarczy czasu, nauczyciel proponuje dodatkowe ćwiczenia.
9. Nauczyciel pyta uczniów, czego się dowiedzieli na tej lekcji. Po podsumowaniu dziękuje wszystkim za udział.	**Ad 9.** Nauczyciel podkreśla, że przygotowany Kontrakt będzie obowiązywał na wszystkich lekcjach, a nie tylko na warsztatach z uczenia się.

KOMENTARZ/WARIANTY/ROZSZERZENIE:

Uczniowie mogą zrobić **Kontrakt** z wykorzystaniem rysunków – ilustrując określone zasady.

WSPÓŁPRACA – jak wynika z badań i komentarzy pracodawców, współpraca należy do najsłabszych kompetencji młodych pracowników. Być może dlatego, że w szkole preferowana jest praca indywidualna. Cykl warsztatów z uczenia się to znakomita szansa na nabycie tej kompetencji. Pora, by zacząć kształtować umiejętności współpracy od początku edukacji. Warto podkreślić, że wskaźnik współpracy w grupie łączy się z poczuciem bezpieczeństwa, poziomem integracji, procesami samoregulacji w grupie oraz tolerancją i innymi ważnymi kompetencjami osobistymi i społecznymi. Daje też odpowiedni klimat do efektywnego uczenia się!

DODATKOWE ĆWICZENIA RUCHOWE: trampolinka dla piłek. Potrzebny jest koc polarowy i kilka piłek na grupę dla 10–12 dzieci. Koc leży na podłodze. Nauczyciel kładzie na kocu kolejno jedną piłkę (potem 2–3 lub więcej). Zadaniem dzieci jest uchwycić koc i podrzucić wysoko do góry piłkę (piłki), a potem je wszystkie złapać w powietrzu. Zabawę można powtarzać, aż wszystkie piłki spadną na podłogę. Oprócz współpracy ćwiczymy orientację w przestrzeni, logiczne myślenie i zręczność.

DODATKOWE ĆWICZENIE INTEGRUJĄCE GRUPĘ NA ZAKOŃCZENIE TEJ CZĘŚCI: nauczyciel zaprasza uczniów, aby swobodnie przechadzali się po sali (korytarzu). Po chwili na dany znak dzieci mają stanąć, zamknąć oczy, zrobić krok do przodu, obrócić się, zrobić krok do przodu – wyciągnąć ręce przed siebie i złapać kogoś za ręce. Dzieci otwierają oczy. Każdy powinien w ten sposób znaleźć swoją parę. Kolejnym zadaniem uczniów jest szybkie znalezienie dwóch wspólnych rzeczy, np. mamy czerwone swetry i mamy koty. Kiedy już ustalą część wspólną – podnoszą ręce do góry. Zabawa trwa dalej.

Dla pogłębienia integracji klasy w połączeniu ze zrozumieniem zasad omawianych w Kontrakcie (dla ich uwewnętrznienia) proponujemy zabawę w małych filozofów pt. „A co Ty o tym myślisz?". Uczniowie dostają karty z ilustracjami różnych problemów. Nauczyciel może im też czytać tekst.
W grupach 3–4-osobowych mają wspólnie przedyskutować temat, a następnie przedstawić swoje przemyślenia na forum grupy (karta pracy „A co Ty o tym myślisz?").